

Koronavirus – yoluxucu xəstəlikdir!

Coronavirus disease – Tacı virus xəstəliyi

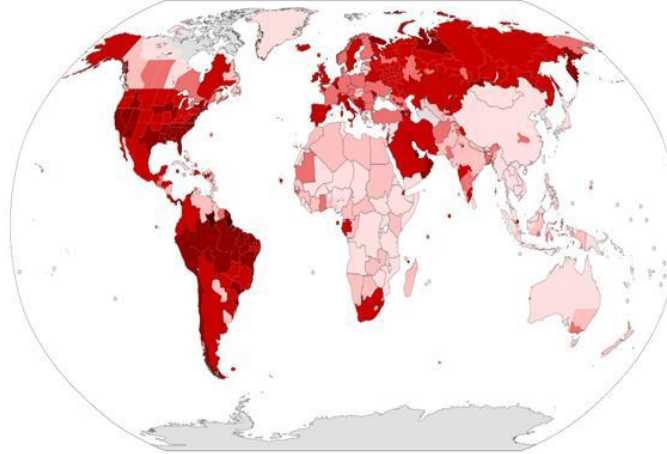
COVID-19: latınca “corona” – tac, ingiliscə “virus disease” – virus xəstəliyi, “19” isə bu xəstəliyin yarandığı 2019-cu ili ehtiva edir!

COVID-19 ilə mübarizədə preventiv (önləyici) və profilaktik (qoruyucu) tədbirlər mühüm rol oynayır və hamının bu tədbirlərə əməl etməsi olduqca zəruridir!

Hazırda xəstəlikdən qorunmağın əsas yolu həm də karantin rejiminə əməl etməkdir!

Karantin (italiyan sözü olub “quarantena” yəni “40” ifadəsini əks etdirir və bu ölçü ilk dəfə İtaliyada XIV əsrdə taun epidemiyası zamanı xəstələrin 40 gün ərzində sağlam adamlardan uzaq tutulması praktikasından əmələ gəlmişdir) – infeksiyon xəstəliklərinin epidemik ocaqlardan yayılmasının qarşısını alan inzibati və tibbi sanitariya tədbirləri kompleksidir!

**Buklet Azərbaycan Respublikasının
Gənclər və İdman Nazirliyinin maliyyə
dəstəyi ilə hazırlanmışdır**

**“Maarifpərvərlik” Azərbaycan Gənclərinin
İctimai Yardım Assosiasiyası (MAGİYA)
İctimai Birliyi**

“Maarifçilik amalımızdır!”

Əlaqə məlumatları:

Ünvan: AZ 4200, Lənkəran şəhəri,

Heydər Əliyev prospekti 3

İnternet sahifəsi: www.epsaya.az

E-mail: info@epsaya.az

Mobil: (+ 994 51) 814 44 42

LƏNKƏRAN 2022

**GƏNCLƏR VƏ
İDMAN NAZİRLİYİ**

MAGİYA • ИАЧИАМ • EPSAYA

**“Maarifpərvərlik” Azərbaycan Gənclərinin
İctimai Yardım Assosiasiyası (MAGİYA)
ictimai birliyi**

**“COVID-19 xəstəliyi ilə mübarizə
zəmnində gənclər və gənclər
vasitəsilə əhali arasında sağlam həyat
tərzinin təbliği” layihəsi**

*COVID-19 xəstəliyi ilə mübarizə zamanında
gənc r və gənc r vasitəsilə əhali arasında sağlam həyat tərzinin təbliği*

COVID-19 barədə

Koronavirus xəstəliyi (COVID-19) yeni aşkar edilmiş taclı virusun yaratdığı yoluxucu bir xəstəlikdir və bu xəstəliyə səbəb olan virus əsasən yoluxmuş bir insanın öskürməsi, asqırması və ya hayxırıb tüpürməsi zamanı əmələ gələn damcılar vasitəsilə ötürülür. Bu damcılar ağır olduqlarına görə havadan tez bir zamanda əşyalara və ya səthlərə düşərək yoluxma mənbəyinə çevrilir. COVID-19 hər bir insana fərqli şəkildə təsir edir. Yoluxmuş insanların əksəriyyəti bu xəstəliyi yüngül və orta dərəcədə keçirir, bəzi insanlar isə hətta xəstəxanaya yerləşdirilmədən sağalır. Bu hər bir kəsin fərdi immunitetindən (*latınca "immunis" – xilas etmə, azad etmə deməkdir*) bilavasitə asılıdır. Bir qayda olaraq immun sistemi (insan orqanizmini onun üçün qenetik olaraq yad hesab edilən hüceyrələrdən – infeksiyalar, mikroblar, göbələklər, parazitlər, transplantasiya üçün istifadə edilən istənilən yad toxumalar, həmçinin insanın özünün mutasiyaya uğramış hüceyrələrindən də qoruyan bioloji müdafiə mexanizmi) zəif olan insanlar xüsusi risk qrupuna aiddir və onların yoluxma ehtimalı daha çoxdur.

*COVID-19 xəstəliyi ilə mübarizə zamanında
gənc r və gənc r vasitəsilə əhali arasında sağlam
həyat tərzinin təbliği*

COVID-19-un simptomları barədə

Hər bir sağlam insan COVID-19-a tutulmuş bir şəxsin yaxınlığında olsa və ya onunla təmas qursa nəfəs almaq yolu ilə, həmçinin hər hansı bir ünsiyyət zamanı virusla çirklənmiş bir əşyaya və ya səthə toxunmaqla, sonradan əllərini gözlərinə, burnuna və ağızına vurmaqla virusa yoluxa bilər. COVID-19 adətən öskürək və yüksək hərarət simptomları (əlamətləri) ilə təzahür edir və tənəffüs orqanlarını (ağciyərləri) zədələməklə, insanda nəfəs almağı çətinləşdirir.

COVID-19-un əsas simptomları:

- hərarət (qızdırma);
- quru öskürək;
- tənəffüsə çətinləşməsi;
- yorğunluq (halsızlıq);
- ağrılar (baş, boğaz və s.);
- diareya (ishal);
- dad və ya qoxu bilmənin itməsi;
- əl-ayaq barmaqlarının solğunlaşması;
- dəridə səpkilər və s.

Yaşlı adamlar və ya əvvəllər astma, şəkərli diabet və ürək xəstəlikləri olmuş insanlar xəstəliyi daha ağır keçirə bilər.

*COVID-19 xəstəliyi ilə mübarizə zamanında
gənc r və gənc r vasitəsilə əhali arasında sağlam
həyat tərzinin təbliği*

COVID-19: statistika və qorunma barədə

Dünyada hər gün artmaqda olan xəstəliyin episentri Çinin Uhan şəhəri sayılır. ÜST-nin məlumatına görə xəstəliyə yoluxanların 80 %-də simptomlar yüngül, 14 %-də kəskin, 6 %-də isə ağır olur. Xəstəlikdən ölənlər 1–2 % təşkil edir. Hazırda dünyada 228 ölkə üzrə 630 milyona yaxın insan bu xəstəliyə tutulub ki, onlardan da 6,5 milyondan çoxu öz həyatını itirib (<https://covid19.who.int/>). Azərbaycanda isə 823 minə yaxın insan bu xəstəliyə tutulub və 9935 nəfərdən çox insan öz həyatını itirib (<https://koronavirusinfo.az>). Koronavirusa qarşı ən təsirli mübarizə peyvənd olunma və xəstələrin təcrid edilmiş vəziyyətdə müalicə olunmasıdır.

COVID-19-dan qorunmağın yolları:

- * Evdə qalmaq və özünü təcrid etmək;
- * Fiziki məsafə saxlamaq (1–2 metr);
- * İctimai yerlərdən uzaq olmaq;
- * İctimai nəqliyyatdan istifadə etməmək;
- * Şəxsi məişət əşyalarını bölüşməmək;
- * Maska, əlcək və dezinfeksiyaedici vasitələrdən müntəzəm istifadə etmək və s.